

ANTROPOLOGIE A ISLÁM

SAN215

Fakulta sociálních studií MU
podzim 2013

Attila Kovács

Katedra porovnávací religionistiky
FiF UK Bratislava

Čas: (blokovaná výuka) **10:00 - 13:30**

**11. a 25. října,
8. a 29. listopadu,**

Místo:

ANOTACE A CÍLE KURZU

Kurz úvodem do problematiky islámu a antropologie. Studenti by se měli seznámit s obecnými pojmy v dané témě a poté s prostřednictvím vybraných tematických okruhů získat bližší informace o vztahu islámu a antropologie v konkrétních kontextech. Kurz se bude konat jako přednáška i seminář.

PODMÍNKY ÚSPĚŠNÉHO ABSOLVOVÁNÍ A ZPŮSOB HODNOCENÍ

Průběžné testy na základě textů (každý text: 7 %).

Průběžné testy **celkem: 56 %**

Prezentace pracovních skupin (termín: v zkuškovém období, dle dohody) na základě vyznačených textů. Rozsah: cca. 40 min. pro prezentaci a 5 min. pro debatu a dotazy. Hodnocení prezentace platí pro každého z členů dané seminární skupiny.

Prezentace **celkem: 44 %**

Celkové hodnocení:

A (100-93 %) B (92-85 %) C (84-78 %) D (77-69 %) E (68-60 %) F (59 % a méně)

HARMONOGRAM KURZU

1/1 Úvod: antropologie a islám / antropologie islámu (11. 10. 2013, 10.00 - 11.30)

Harmonogram a rozsah kurzu, přehled základní literatury, rozdělení úkol.

Islám, „islámy“ a antropologové.

Texty: EL-ZEIN, Abdul Hamid, „Beyond Ideology and Theology: The Search for the Anthropology of Islam“, *Annual Review of Anthropology*, vol. 6 (1977), 227-254.

1/2 Antropologie islámu / „islámská antropologie“ (11. 10. 2013, 12.00 - 13.30)

Co je „islámská antropologie“? Islamizace vědy a Akbar Ahmed.

Texty: TAPPER, Richard, “ ‘Islamic Anthropology’ and the ‘Anthropology of Islam’ “, *Anthropological Quarterly*, vol. 68 no. 3, (July 1995), 185-193.

2/1 Orientalismus a orientalistika (25. 10. 2013, 10.00 - 11.30)

Západní pohledy na islám, západní konstrukce islámu a „náboženství“.

Text: TURNER, Bryan S., „Orientalism, or the Politics of the Text“, In: DONNAN, Hastings (ed.), *Interpreting Islam*, London, Sage, 2002, 20-31.

Film: *Reel Bad Arabs: How Hollywood Vilifies a People* (49 min., 2006)

2/2 Konstrukce islámské tradice (25. 10. 2013, 12.00 - 13.30)

Islámská „normativní“ tradice od textu k praxi, inovace, konstrukce, reinterpretace apod.

Text: MESSICK, Brinkley, „The Mufti, the Text and the World: Legal Interpretation in Yemen“, *Man*, vol. 21 no. 1 (1986), 102-119.

Film: *Pop goes Islam* (47 min., 2011)

3/1 Struktury a rituály muslimského života (8. 11. 2013, 10.00 - 11.30)

Náboženská praxe a rituál v islámu, „normativní“ a „lidová“ tradice, „ortodoxie“ a sufismus.

Text: NETTON, Ian Richard, *Sufi Ritual: The Parallel Universe*, Richmond, Curzon Press, 2000, 61-90.

Film: *Sufi Soul - The Mystic Music of the Islam* (49 min., 2005)

3/2 Islámské identity a komunity (8. 11. 2013, 12.00-13.30)

Text: MARRANCI, Gabriele, *The Anthropology of Islam*, Oxford – New York, Berg, 2008, 89-115.

Film: *Working Man's Dead – Brothers* (25 min., 2010)

4/1 Ší'itský islám a rituál (29. 11. 2013, 10.00-11.30)

Náboženská praxe a rituál v ší'itském islámu.

Text: TORAB, Azam, *Performing Islam: Gender and Ritual in Iran*, Leiden – Boston, Brill, 2007, 139-168.

Film: *Dress Rehearsal: The Brave Hurr's Ta'zieh* (50 min., 2005)

4/2 Islám a gender (29. 11. 2013, 12.00-13.30)

Text: MARRANCI, Gabriele, *The Anthropology of Islam*, Oxford – New York, Berg, 2008, 117-137.

Film: *Women in Black, 2. část* (27 min., 2008)

5 Prezentace seminárních skupin (termín: v zkuškovém období, dle dohody)

Skupina A – Clifford Geertz

VARISCO, Daniel Martin, *Islam Obscured: The Rhetoric of Anthropological Representation*, New York, Palgrave Macmillan, 2005, 21-52.

GEERTZ, Clifford, *Islam Observed: Religious Development in Morocco and Indonesia*, Chicago – London, The University of Chicago Press, 1968.

Skupina B – Ernst Gellner

VARISCO, Daniel Martin, *Islam Obscured: The Rhetoric of Anthropological Representation*, New York, Palgrave Macmillan, 2005, 53-80.

GELLNER, Ernst, *Muslim Society*, Cambridge, Cambridge University Press, 1983.

Skupina C – Fátima Mernissí

VARISCO, Daniel Martin, *Islam Obscured: The Rhetoric of Anthropological Representation*, New York, Palgrave Macmillan, 2005, 81-114.
MERNISSI, Fatima, *Beyond the Veil: Male-Female Dynamics in Modern Muslim Society*, Bloomington, Indiana University Press, 1987.

Skupina D – Akbar Ahmed

VARISCO, Daniel Martin, *Islam Obscured: The Rhetoric of Anthropological Representation*, New York, Palgrave Macmillan, 2005, 115-134.
AHMED, Akbar, *Discovering Islam: Making Sense of Muslim History and Society*, London - New York, Routledge, 2002.

VYBRANÁ BIBLIOGRAFIE

- AHMED, Akbar S., *Toward Islamic Anthropology Definition, Dogma and Directions*, Herndon, International Institute of Islamic Thought, 1406/1986.
- ANTOUN, Richard T., *Muslim Preacher in the Modern World: A Jordanian Case Study in Comparative Perspective*, Princeton - New Jersey, Princeton University Press, 1989.
- AREBI, Saddeka, "Gender Anthropology in the Middle East: The Politics of Muslim Women's Misrepresentation", *The American Journal of Islamic Social Sciences*, vol. 8 no. 1 (March 1991), pp. 99-107.
- ASAD, Talal, *The Idea of an Anthropology of Islam*, Washington, Center for Contemporary Arab Studies - Georgetown University 1986.
- BROWN, Daniel W., *Rethinking Tradition in Modern Islamic Thought*, Cambridge, Cambridge University Press, 1996.
- BOWEN, John R., *A New Anthropology of Islam*, Cambridge, Cambridge University Press, 2012.
- COOKE, Miriam & LAWRENCE, Bruce B. (eds.), *Muslim Networks: From Hajj to Hip Hop*, Chapel Hill – London, University of North Carolina Press, 2005.
- DENNY, Frederick M., *Islám a muslimská obec*, Praha, Prostor, 1998.
- DONNAN, Hastings (ed.), *Interpreting Islam*, London, Sage, 2002.
- EICKELMAN, Dale F., *Middle East: An Anthropological Approach*, Englewood Cliffs, Prentice-Hall, 1981.
- EICKELMAN, Dale F. & PISCATORI, James P., *Muslim Politics*, Princeton - New York, Princeton University Press, 1996.
- ERNST, Carl W., *Following Muhammad: Rethinking Islam in the Contemporary World*, Chapel Hill – London, The University of North Carolina Press, 2003.
- KOLIG, Erich, *Conservative Islam: A Cultural Anthropology*, Lanham, Lexington Books, 2012.
- KREINATH, Jens (ed.), *The Anthropology of Islam Reader*, New York – London, Routledge, 2011.
- KROPÁČEK, Luboš, *Duchovní cesty islámu*, Praha, Vyšehrad, 1993.
- Judaismus, křesťanství, islám*, Olomouc, Nakladatelství Olomouc, 2003.
- LUKENS-BULL, Ronald A., „Between Text and Practice: Considerations in the Anthropological Study of Islam“, *Marburg Journal of Religion*, vol. 4 no. 2 (December 1999), pp. 1-24.
- MACFIE, A. L., *Orientalism*, London – New York, Pearson Education, 2002.
- MARRANCI, Gabriele, *The Anthropology of Islam*, Oxford – New York, Berg, 2008.

- MA'RUF, A. Muhammad, "The Rescuing of Muslim Anthropological Thought", *The American Journal of Islamic Social Sciences*, vol. 4 no. 2 (December 1987), pp. 305-319.
- MENDEL, Miloš, *Hidžra. Náboženská emigrace v dějinách islámských zemí*, Praha, Orientální ústav AV ČR, 2006.
- MENDEL, Miloš & KOUŘILOVÁ, Iveta (eds.), *Cesta k prameni. Fatvy islámských učenců k otázkám všedního dne*, Praha, Orientální ústav Akademie věd České republiky, 2003.
- MESSICK, Brinkley, *The Calligraphic State: Textual Domination and History in a Muslim Society*, Berkeley, University of California, 1993.
- NAGATA, Judith, „Beyond Theology: Toward an Anthropology of Fundamentalism”, *American Anthropologist*, vol. 103 Issue 2 (June 2001), pp. 481-498.
- NETTON, Ian Richard, *Sufi Ritual: The Parallel Universe*, Richmond, Curzon Press, 2000.
- OKKENHAUG, Inger Marie & FLASKERUD, Ingvild (eds.), *Gender, Religion and Change in the Middle East: Two Hundred Years of History*, Oxford - New York, Berg, 2005.
- OSELLA, Filippo & SOARES, Benjamin (eds.), *Islam, Politics, Anthropology*, Chichester - London, Wiley-Blackwell - Royal Anthropological Institute, 2010.
- ROSEN, Lawrence, *The Culture of Islam: Changing Aspects of Contemporary Muslim Life*, Chicago, University of Chicago Press, 2004.
- SAID, Edward W., *Orientalismus*, Praha, Paseka, 2006.
- SCUPIN, Raymond, "The Anthropology of Islam as 'Applied Anthropology' ", *Reviews in Anthropology*, vol. 32 (2003), pp. 141-158.
- TAPPER, Richard, " 'Islamic Anthropology' and the 'Anthropology of Islam' ", *Anthropological Quarterly*, vol. 68 no. 3, (July 1995), pp. 185-193.
- VARISCO, Daniel Martin, *Islam Obscured: The Rhetoric of Anthropological Representation*, New York, Palgrave Macmillan, 2005.
- EL-ZEIN, Abdul Hamid, „Beyond Ideology and Theology: The Search for the Anthropology of Islam“, *Annual Review of Anthropology*, vol. 6 (1977), pp. 227-254.

